

Nr 126.

Godkänd av första kammaren den 19 april 1918.

Godkänd av andra kammaren den 19 april 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om häradsrätts sammansättning vid handläggning av vissa mål och ärenden m. m., dels ock i anledning därav väckt motion.

(Lagutskottets utlåtande nr 34.)

Till Konungen.

Genom en den 18 januari 1918 dagtecknad proposition, nr 4, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om häradsrätts sammansättning vid handläggning av vissa mål och ärenden,

2) lag om ändrad lydelse av 10 § i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradssting,

3) lag om ändrad lydelse av 5 § 1 i förordningen om nya växelagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall den 7 maj 1880 samt

4) lag om kungörande av tiden för tings början och avslutande m. m.

De genom förevarande proposition framlagda lagförslag hava icke kunnat av riksdagen oförändrade godkännas, utan har riksdagen, i anled-

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 51 häft. (Nr 126.)

ning av nämnda proposition ävensom en i ärendet väckt motion, för sin del antagit lagar av den lydelse här nedan anges.

De av riksdagen alltså i anledning av propositionen nr 4 antagna lagarna införas här som följer.

1:o)

Lag

om särskilda tingsammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden.

Med ändring av vad lag eller författning innehåller stridande mot nedanstående bestämmelser förordnas som följer:

1 §.

I tingslag, där Konungen med hänsyn till ortsförhållandena så prövar nödigt, skall häradsrätten under eller mellan de lagtima tingen, dock ej å eller i omedelbart samband med allmän rättegångsdag, hålla sammanträde för handläggning allenast av mål och ärenden av följande slag:

1. mål angående ansvar för förseelse, som i lag eller författning ej är belagd med svårare straff än böter, *högst femhundra kronor, dock ej mål av beskaffenhet att talan däri kan föras av målsägande;*

2. växelmål samt mål angående återgångsfordran på grund av check;

3. andra mål angående penningfordran, som ej avser skadestånd, där grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst tydligt och fullständigt angivits i stämningen eller i bilagd *räkning;*

4. mål angående gäldenärs försättande i konkurs samt angående boskillnad;

5. ärenden, som avses i förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, in-teckningar och andra ärenden;

6. *ärenden angående årsstämming, dödförklaring, vittnesförhör rörande tillkomsten av skriftligt testamente, föreläggande att söka lagfart eller att ingiva bouppteckning, avläggande av domared, stämningsmannaed och sådan ed, som avses i 21 § skiftesstadgan, samt ärenden angående sådant medgivande, som omförmäles i 3 eller 4 kap. i lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad.*

Vid sammanträde, som ovan sägs, vare häradsrätten domför, ändå att ej flera än tre av nämnden äro i rätten närvarande.

Mål, varom här ovan förmäles, må allenast första gången det före-

kommer handläggas å sammanträde, som avses i denna lag. Därvid må jämväl i målet väckt genstämmningstalan komma under behandling.

2 §.

Ärende, som skall antecknas i lagfarts-, intecknings- eller tomt-rättsprotokollet, har rätten, utan hinder av vad som finnes stadgat därom att sådant ärende endast må upptagas å lagtima ting, att handlägga jämväl å sammanträde, som avses i denna lag, ändå att det hålles mellan de lagtima tingen.

Där enligt lag eller författning talan bör anhängiggöras eller annan åtgärd av rättssökande vidtagas sist å det ting eller den allmänna rättegångsdag, som först infaller sedan visst förhållande inträtt eller viss däri-från räknad tid förflutit, vare sökanden ej skyldig vidtaga sådan åtgärd å sammanträde, som avses i denna lag.

3 §.

Till sammanträde, som avses i denna lag, må stämning icke utfärdas i andra mål än sådana, som omförmälas i 1 §. Finner rätten, att instämt mål icke är av sådan beskaffenhet, som i 1 § sägs, varde målet uppskjutet till allmän rättegångsdag, och skall i sådan händelse vid tillämpning av vad i 16 kap. 1, 2 och 6 §§ rättegångsbalken finnes stadgat angående tiden för framställande av vissa invändningar i rättegången det sammanträde, vartill målet instämts, ej komma i betraktande.

4 §.

I fall, varom i 12 kap. 2 och 3 §§ rättegångsbalken förmäles, skall å part, vilken icke inställer sig å sammanträde, som avses i denna lag, tillämpas vad i nämnda lagrum stadgas om påföljd av parts utelivande från ting.

5 §.

När mål blivit å sammanträde, som avses i denna lag, till slut fört, skall dom avkunnas innan sammanträdet ändas. Kan i något fall domen ej dessförinnan författas, skall den avkunnas å första allmänna rättegångsdag eller särskilda sammanträde för tings avslutande, som där-efter infaller. Då dom ej genast avkunnas, bör vid målets handläggning tillkännagivas, när sådant skall ske.

6 §.

Varje år skall häradshövdingen före hösttingets avslutande efter samråd med nämnden fördela nämndemännens *tjänstgöring* under det nästföljande året vid sammanträden, *som avses i denna lag.*

7 §.

Sammanträden, *som avses i denna lag, skola hållas i den ort och å de tider Konungen bestämmer.*

Varder förordnande meddelat, *att sammanträden skola hållas å annan ort än tingsstället, ankommer ock på Konungen att bestämma, dels huruvida samtliga de i 1 § omförmälda mål och ärenden eller allenast ärenden, som avses i 1 § 5, må upptagas å dessa sammanträden, dels huruvida till tjänstgöring i nämnden å sammanträde, varå allenast skola förekomma i 1 § 5 omförmälda ärenden, må inkallas nämndeman från annat tingslag inom domsagan, dels ock huruvida utgifterna för sammanträdeslokalen och övriga med dess upplåtande sammanhängande kostnader skola gäldas av en eller flera kommuner inom tingslaget eller av tingslaget i dess helhet samt, där flera tingslag eller kommuner skola deltaga i kostnaderna, efter vilka grunder dessa skola fördelas dem emellan.*

8 §.

Över mål och ärenden, varom i 1 § 1, 2, 3, 4 och 6 förmäles, skall, där de handläggas å sammanträde, *som avses i denna lag, särskild dombok föras, och gälle i övrigt om den dombok vad om den allmänna domboken finnes stadgat.*

I tingslag, där sammanträden, *som avses i denna lag, hållas mellan de lagtima tingen, skola de vid dessa sammanträden förda protokoll, varom stadgas i förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden, vid äventyr som i 2 § av nämnda förordning sägs, insändas till hovrätten samtidigt med protokollen för nästföljande lagtima ting.*

9 §.

Domare och nämndemän skola för inställelse vid sammanträde, som avses i denna lag, åtnjuta ersättning enligt gällande resereglemente, dock

att ersättning ej må utgå till flera än fyra nämndemän för varje sammanträde och att dagtraktamente ej må beräknas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1919.

2:o)

Lag

om ändrad lydelse av 10 § i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting.

Härigenom förordnas, att 10 § i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting skall erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Prövar Konungen med hänsyn till särskilda förhållanden, att något av de tingslag, som här förut blivit omförmälda, må undantagas från tillämpningen av ovan meddelade stadganden, eller att i sådant tingslag allmänna sammanträden må hållas till större antal och å andra dagar än ovan sagts, gånge som särskilt förordnat varder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1919.

3:o)

Lag

om ändrad lydelse av 5 § 1 i förordningen om nya växellagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall den 7 maj 1880.

Härigenom förordnas, att 5 § 1 i förordningen om nya växellagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall den 7 maj 1880 skall erhålla följande ändrade lydelse:

1. Växelmål instämnes till domstolen i den ort, där svaranden bor eller anträffas, dock att, där svaranden bor eller anträffas på landet eller i stad, där rådstuvurätt ej finnes, det står käranden fritt att i stället instämna honom till närmaste rådstuvurätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1919.

4:o)

Lag

om kungörande av tiden för tings början och avslutande m. m.

Med upphävande av 2 kap. 2 § rättegångsbalken, bestämmelserna i kungl. skrivelsen den 12 augusti 1760 samt förordningen den 21 mars 1884 angående kungörande av tiden för allmänna tings sammanträden i vissa domsagor samt för avslutande av ting, förordnas som följer:

1 §.

Häradshövding vare skyldig att före den 1 november varje år meddela såväl hovrätten som Konungens befallningshavande uppgift, avseende det nästföljande året, dels om dagen för början av varje allmänt tings sammanträde i tingslag, där ting hållas enligt förordningen den 17 maj 1872, samt, vad angår annat tingslag, om dagen för varje lagtima tings början, dels ock, där Konungen förordnat, att sammanträden, *som avses i lagen om särskilda tings sammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden*, skola hållas i visst tingslag, om tid och ort för dessa sammanträden.

2 §.

Varder tings avslutande utsatt till särskild dag, skall genom häradshövdingens försorg tiden för avslutandet senast andra söndagen förut kungöras i tingslagets kyrkor. Häradshövdingen åligger ock att minst fjorton dagar före den utsatta tiden avsända uppgift därom till hovrätten och Konungens befallningshavande.

3 §.

Med iakttagande av de i 1 och 2 §§ stadgade tider för avsändande av där omförmälda uppgifter har häradshövdingen jämväl att föranstalta därom, att nämnda uppgifter varda anslagna å rättens dörr även-

som kungjorda i en eller flera tidningar inom orten, därvid sådana tidningar böra väljas, som genom spridning inom olika grupper av tingslagets befolkning bringa tillkännagivandet till de flestas kännedom. För kungörelsekostnaden njute häradshövdingen ersättning av allmänna medel.

4 §.

Konungens befallningshavande åligger att låta de uppgifter, som här ovan omförmälas, införas såväl i allmänna tidningarna som i länskungörelserna.

Kungörelse angående uppgifterna enligt 1 § skall beträffande samtliga domsagor i länet införas i allmänna tidningarna den 1 december varje år eller, om söndag då infaller, påföljande dag samt i länskungörelserna under november månad, och bör kungörelsen beträffande varje tingslag första söndagen i december månad uppläsas i tingslagets kyrkor. Uppgifterna enligt 2 § skola införas i allmänna tidningarna och länskungörelserna ofördröjligen efter det de inkommit.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1918.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts förutnämnda proposition och den i anledning därav väckta motionen har riksdagen vidare beslutat att till Eders Kungl. Maj:t hemställa om övervägande och förslag angående utsträckning av nämndemäns rätt till ersättning för kostnader för nämndemansuppdragets utförande.

Riksdagen får alltså, under återopande av vad i riksdagens lagutskotts av riksdagen godkända utlåtande nr 34, varav ett tryckt exemplar härvid fogas, i ämnet anförts, hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under övervägande, huruvida och i vilken omfattning ersättning må tillerkännas nämndemän för de kostnader, som äro förenade med nämndemansuppdragets utförande, utöver vad för närvarande i dylikt avseende är stadgat, samt för riksdagen framlägga det förslag, som av detta övervägande kan föranledas.

Stockholm den 19 april 1918.

Med undersätlig vördnad.
